

СУТНІСТЬ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

*Сироватко І.Б., здобувачі вищої освіти
basket1979@ukr.net*

*Науковий керівник: Близнюк А.О., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет*

Будь-який управлінський процес на підприємстві відбувається циклічно та проходить в своїй реалізації кілька стандартних етапів, що охоплюють весь цикл прийняття та реалізації управлінського рішення, а саме це такі етапи як прийняття управлінського рішення, реалізація управлінського рішення та контроль управлінського рішення.

Поступова реалізація вище зазначених етапів є обов'язковою і для рішень, що стосуються управління економічною безпекою підприємства. В результаті реалізації всіх етапів циклу управління відбувається реалізація управлінського процесу та реалізація управлінського рішення, тобто відбуваються певні акти управління. Розглянемо, що саме представляє собою процес управління економічною безпекою підприємства.

Необхідно виокремити наступні основні підходи до визначення сутності поняття «управлінський процес»:

- управлінський процес – це комплекс взаємопов'язаних операцій, що виконуються в певній послідовності і спрямовані на розв'язання конкретних проблем та досягнення поставлених цілей;
- управлінський процес – це сукупність елементів, які забезпечують реалізацію функцій управління;
- управлінський процес – це сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень для забезпечення функціонування організації;
- управлінський процес – це конкретні взаємопов'язані системи, котрі на основі прийомів та концепцій із певними конкретними ситуаціями дають змогу знайти правильне рішення і досягти найефективнішого функціонування організаційних структур, тощо.

Крім того управлінський процес може розглядатися з точки зору різних аспектів:

- з методологічної точки зору, управлінський процес представляє собою послідовність етапів: мета – ситуація – проблема – управлінське рішення;
- з функціональної точки зору, управлінський процес – це послідовна дія функцій управління: планування – організація – мотивування – контроль – регулювання;
- з економічної точки зору, управлінський процес – це визначення потреб, оцінка наявності, розподіл та використання певних ресурсів;
- з інформаційної точки зору, управлінський процес - це пошук інформації, її обробка та передача, тощо.

Як бачимо, визначення сутності управлінського процесу значною мірою визначається конкретною ситуацією та проблемою, однак, у будь-якому, випадку метою управлінського процесу є прийняття та реалізація адекватного та вірного управлінського рішення.

Виходячи з того, що сутність управлінського процесу визначається переважно конкретною проблемою та ситуацією, визначимо сутність процесу управління економічною безпекою підприємства.

Найбільш відповідним до досліджуваної проблеми є перше із наведених визначень управлінського процесу. Відповідно до нього, процес управління економічною безпекою підприємства – це комплекс взаємопов'язаних операцій, спрямованих на досягнення підприємством стану економічної безпеки, тобто такого стану, в якому ймовірність негативних змін під впливом середовища є прийнятною.

Відповідно до наведених визначень управлінського процесу, також можна зробити висновки про наявність трьох обов'язкових його елементів, а саме проблеми, рішення та особи, яка це рішення приймає. Тому проаналізуємо також названі елементи процесу управління економічною безпекою підприємства.

Проблемою, з точки зору управління, є наявність невідповідності, розриву між бажаним станом об'єкта управління та його фактичним станом. Тобто з точки зору управління економічною безпекою підприємства, проблемою є негативне відхилення наявного рівня економічної безпеки підприємства від запланованого її рівня.

Вирішенням проблеми є знаходження засобу подолання розриву між фактичним та бажаним станами об'єкту управління або вибір з усього переліку таких засобів оптимального. Таким чином, рішенням

у розрізі управління економічною безпекою підприємства є виявлення та вибір засобу, який дозволить підприємству набути бажаного рівня економічної безпеки, тобто дозволить повернути ймовірність негативних наслідків впливу середовища до встановлених меж.

Третім елементом управлінського процесу є особа, що приймає рішення. Зрозуміло, що від її кваліфікованості, ділових та особистих якостей залежить ступінь досягнення мети та ефективність засобу, що був обраний для її досягнення. Під час управління економічною безпекою підприємства особою, яка приймає рішення, може бути як сам власник або керівник підприємства, так і певний структурний підрозділ, до компетенції якого буде віднесено функції стосовно управління економічною безпекою.

Виходячи з усього вище сказаного, можна зробити висновок, що ключовою ланкою будь-якого управлінського процесу є управлінське рішення, а метою – прийняття управлінського рішення.

Управлінське рішення представляє собою процес, який реалізується суб'єктом управління та визначає дії з вирішення певної проблеми, завдання, досягнення встановленої мети. Тобто управлінське рішення з економічної безпеки представляє собою процес, який реалізується суб'єктом управління та визначає дії щодо досягнення підприємством запланованого рівня економічної безпеки.

Отже, управлінське рішення передбачає наявність трьох обов'язкових елементів: суб'єкту, об'єкту та предмету. Стосовно суб'єкту управлінського рішення серед дослідників існує певна визначеність – більшість з них розуміє під суб'єктом управлінського рішення особу або певний підрозділ, що приймають рішення. Що ж стосується об'єкту та предмету управлінського рішення, то тут такої узгодженості немає та існують певні протиріччя. Одна частина дослідників розуміє під об'єктом управлінського рішення конкретних працівників, що повинні його виконувати. При цьому предметом управлінського рішення вважається сам його зміст. Тобто управлінське рішення є «актом суб'єкта керування, що визначає діяльність і поведінку об'єкта керування». Відповідно до точки зору іншої частини дослідників, об'єктом управлінського рішення є сам процес управління, а предметом - управлінські відносини, що при цьому виникають.